MUDR. M. VAVRUŠA: ČR MÁ NEJLEPŠÍ ZDRAVOTNICTVÍ NA SVĚTĚ. JEN ZABÍJÍ LIDI

- CZ24 News | 1. října 2021

ČESKO: Začíná mi víkendová služba. V pátek ráno jsem začal, v pondělí kolem 15:00 budu končit. V pátek jsem měl jako primář chirurgického oddělení operační den, zvládl jsem pět operací a trvalo to asi do 15:30.

Ambulance chirurgie zavírá v 15:00 stejně tak, jako prostě zavřou úřady. A pokud máte problém, přijďte další den. Sejdu na pohotovost a tam sedí sedm lidí, kteří přišli po 15:00. Po celodenním operování jsem už dost unaven. Bylo by lepší, aby na službu přišel nějaký můj kolega, ale nikdo už tuhle práci, v těchto podmínkách a za tuhle výplatu dělat nechce. Zbyli jsme dva. A ani my už dlouho nevydržíme.

Nechci se ale litovat, chci to všechno vyřešit. Beru prvního a ptám se, co pro něj můžu udělat. Odpovídá, že jde na převaz. Říkám, že plánované převazy se dělají v pracovní době a že to není důvod jít na pohotovost. Následující sérii odpovědí slýchávám neustále dokola:

Neměl jsem se jak dostat do nemocnice. (Ale do obchodu se dostanete nakoupit si.) Nevěděl jsem, v kolik zavíráte. (Ano, teď už to ví, tak jako se to dozví z cedulky na dveřích banky, že přišel pozdě.) Vždyť je to jedno, ne? Stejně jste tady, tak proč to neuděláte a máte kolem toho tolik keců? Já jsem nechtěl čekat, ale nebojte, já zaplatím, tady máte ten váš regulační poplatek 90 korun. (A hází to jako vašnosta psovi.) Nestihl jsem to dřív. (Co jste dnes dělal? – Nic. Odpočíval jsem. – Aha.)

***

Mám fakt štěstí, když jeden ze sedmi čekajících na emergency sem vážně patří. Jako třeba ten, kterého přivezla záchranka. Tady to máte, řekla a utekla. Spadl ze čtyř metrů, zlomil si obratel, uhodil se do hlavy. Záchranka řekla, že polytrauma by to bylo, až kdyby spadl z výšky větší ještě o metr.

Naše CT našlo zlomeniny na páteři, ale traumacentrum pacienta nechce. V Ústí říkají: „To asi bude dobrý, nechte to odležet a uvidíme.“ Volám kolegovi z nemocnice v Liberci. Říká: „Hele, Martine, už nám ty polámaný lidi fakt neposílej, nechceme je, máme hodně práce a padáme na hubu, tak je posílej jinam.“ Asi má pocit, že si je svévolně vytvářím.

Neumím pro mladíka najít zařízení, které se věnuje zlomeninám páteře. Volám naštvaně na dispečink záchranky, že tím, že zraněného zavezli do nemocnice, která nemá traumacentrum, spondylochirurga a traumatologa, jen jednoho všeobecného chirurga, tomu mladíkovi udělali medvědí službu a mohli ho stejně tak zavést do cukrárny, vyšlo by to nastejno. „No jo, 4 metry jsou 4 metry, to nic není, není to polytrauma a my si to můžeme zavézt, kam chceme.“

Záchranka má taky hodně práce a každá příležitost někde někoho vysadit je super. Pak už to není jejich problém. Už hodinu telefonuji po všech čertech a hledám zařízení schopné ošetřit zlomenou páteř a ta paní v čekárně, co si před týdnem špatně odstranila klíště a dnes večer v osm hodin si ve sprše všimla mikroskopické černé tečky, začíná být nervózní. Už čeká skoro hodinu, a přitom se chtěla koukat s manželem na film. Však taky když přišla na řadu, preventivně nás všechny seřvala.

***

V noci už jen běžný provoz, policie s opilým a zdrogovaným řidičem, pár opilců s řeznými ranami na hlavě a pár holek, co je někdo jen šťouchnul, ale oni si to s ním vyřídí přes právníky a teď v půl třetí v noci nutně potřebují zápis od lékaře, že mají levou tvář lehce narudlejší než tu pravou. Když ve zprávě nestojí, že mají rozlámanou polovinu skeletu obličeje a minimálně čtyři krvácení do mozku, jsou agresivní, že jsme naprd lékaři a že neplníme tu hippopotamovu přísahu. Nebo hypokritovu? No každopádně jsme na něco přísahali, takže máme dělat, co si řeknou a kdy si řeknou.

Zlomenou páteř ukládám do postele, do toho telefonuje rodina, proboha co s ním bude a jak se to léčí. Odpovídám popravdě: „Nevím, zlomená páteř není můj obor a lékaři, kteří to mají na starost, nemají čas, nemají lůžka, nemají kapacitu.“ Zase jsme porušili hypochondrovu přísahu. Ten den už asi pošesté. „Ale vy jste lékař, vy to musíte umět!“

Jasně, musím umět všechno od mykóz nehtů, až po transplantaci srdce, klidně mi přineste srdce a pacienta a já to namontuji, vždyť jsem přeci přísahal na hypotalamus, že budu transplantovat srdce. Všichni pacienti se posadí na chirurgickou ambulanci, a buď vám vysvětlí, že nemají problém zaplatit moji práci a klidně mi dají 90 korun (moje práce tedy asi stojí 90 korun?), nebo že se pojistili, takže jim to klíště o půlnoci musím nutně vytáhnout já. Paní si na klíště přeci nedosáhne. Dovezl ji soused. Ten by tam dosáhl. No jo, jenže soused neskládal přísahu a já jo, a tudíž mám držet labia (horní i dolní) a pracovat, protože si platí pojištění. A nemá problém si zaplatit 90 korun. Tady je máte.

Kolem třetí hodiny si jdu lehnout, a když mám štěstí, už nepřijede ani feťák, ani bojovník, ani hysterka, ani klíště.

***

Druhý den přiveze záchranka pána. Zvrací, je žlutý, bolesti v epigastriu. Zprávu čtu asi čtyřikrát, protože se mi špatně po 3 hodinách spánku zaostřuje. Musí mi to vysvětlit několikrát, sestry už říkají, že začínám být pomalejší a začínám dělat první chyby. Pletu si třeba složky pacientů nebo dávkování léků, ale je to v pořádku, sestry mne hlídají. Všechny chyby odstraní. Teda skoro všechny. Nic se nemůže stát. Teda skoro nic.

Čtu pomalu papíry a nevěřím. Onkologický pacient, léčen na onkologii v Liberci, zkoušeli chemoterapii, ale tumor moc nereagoval. Tak se to nepovedlo. Škoda. Nashle. Doporučení: Zajeďte si za praktikem, on vás bude paliativně léčit a pošle vás někam, kde paliativní léčbu umí. Ptám se: „Byl jste u praktika?“ Nene, on tam je jen ve čtvrtky. A jen dvě hodiny. A setra mi vzkázala, že nemá čas.

„A proč si nenajdete jiného praktika?“ Žádní tady nejsou, a ti, co za něco stojí, už nikoho neberou.

„A jak dlouho jste už doma bez kontaktu s lékařem?“ Už měsíc.

„A to vás neviděl ani jednou?“ Ne.

Řešení: Záchrankou v sobotu na chirurgickou ambulanci. Nezapomeňte: přísaha, 90 korun a umíte i transplantace. Mimochodem, doporučení „praktik + paliativní koncept“ v překladu znamená: dejte mu morfin, ať usne, a ať už hlavně nechodí k nám na onkologii, my na tyhle nemáme čas, lůžka ani kapacitu.

Takže co s tím. No, praktik tam je jen ve čtvrtek a jen dvě hodiny, takže ho asi mám uspat navěky já na chirurgii. Jasně, chápu. Žádný problém, položím ho vedle zlomené páteře a zaléčím, morfin přece máme. Plné skříně. Pak se ve mně přeci jen probudí ta hibernační přísaha a řeknu si: Ale co když ještě nemusí umřít teď hned, co když stačí zadrénovat žlučové cesty a má ještě několik měsíců před sebou? Pošlu ho na sono podjaterní krajiny a koukneme se, jak to vypadá v dutém systému. Volám laborantce na radiologii. Dnes má sloužící radiolog volno, odpovídá.

„Aha, a kdo ho zastupuje?“ Nikdo. „Takže tady není nikdo? Internista, Radiolog, prostě nikdo?“ Ne, nikdo. Jen vy. (To jako já.)

Tahle nemocnice je jedna Potěmkinova vesnice, spousta prázdných místností a uprostřed sedí jeden lékař, který má přísahu, bere 90 korun od pacienta a oplývá multioborovými schopnostmi. Ano, už mi to dochází, v kterém jiném státě a zdravotnictví máte takového superlékaře, který od zlomených páteří, přes rakovinu žlučových cest, až po palpitace srdce léčí všechno sám, tři dny v kuse ve spánkové deprivaci, a stačí ho umlčet větou: „Platím si přeci zdravotní pojistku“? Tohle opravdu musí být nejlepší model na světě. Víte, kolik by Američané vyházeli peněz na mzdy, kdyby měli plný špitál lékařů? A víte, kolik jsme my ušetřili? A přitom bude všem pomoženo, nikoho z našich pojištěnců nenecháme umřít na ulici. Kdepak, tohle ti zlí kapitalisti neumí.

Dobrá tedy, nemáme radiologa, ale morfin jo, tak co už.

***

Už jedu 48 hodin v kuse. Bolí mne hlava. Musím dělat vizity na oddělení. Píšu hlouposti, časté překlepy, opět si pletu pacienty. Než dodělám vizitu, mám tržnou ránu na pohotovosti. Sestra volá: „Máte tady šití!“ Jdu šít.

Běžně když přicházím k pacientovi, vždy se usměji, pozdravím, zjistím, jak se to stalo, jaké bere léky a jaké má alergie. Jako zombie se připlazím k pacientovi a něco zamručím. Jdu rovnou k ráně, ten člověk okolo ní mě teď nezajímá. Bojuji o svůj vlastní život, splnit úkol a nezhynout u toho, na politessy není prostor. Sestra vidí můj stav a začne dělat práci za mne: „Máte na něco alergie? Platné očkování proti tetanu? Jak se to stalo? Zahýbejte prstem. Kdo je Váš praktický lékař? Aha, jen v úterý od dvou a jen tři hodiny.“ Chápu. Jiný není. Jasně. „Berete něco na srážení krve?“

Já tupě poslouchám zvuky kolem a beru si sterilní rukavice. Pak vezmu nesterilní stříkačku. Zavrčím a vše vyhodím. Beru si nové sterilní rukavice. Už mě opouští i zajetý dril antisepse a asepse. Ztrácím reflexy, které jsem 17 let v chirurgii získával. Ránu umrtvím.

Obvykle říkám: „Bacha, teď to jen maličko píchne, ale nebojte, pak už nic cítit nebudete a my to krásně spravíme.“ Nemám sílu to říct a bodnu. Sestra přibíhá a říká: „Malinko to píchne…“ Pozdě. Pacient už jen řve: „JAUUUUU!!!“

Ten zvuk mě mobilizuje a komunikuji. Říkám – nebojte, bude líp. On na to: „Líp už bylo“. Moudře pokyvuji, mluví mi z duše. Došiju a jdu dodělat vizitu. Do toho volají příbuzní žlutého pána: „A co teď s ním jako bude?“

Říkám polopravdy: „Teď ho budeme léčit…“ Kdybych jim měl ještě plakat, zhroutím se tam. Nemůžu si to tak brát, musím mít profesionální odstup. Nejsem to já, kdo za to všechno může, je to systém, v němž každý s klíštětem vytaženým od primáře v neděli o půlnoci šíří mýtus o nejlepším zdravotnictví, a ten systém pomalu zabíjí lidi. Úplně hloupě se vystřílí peníze na banální výkony v první linii. A když přijdou diagnózy, které zaslouží plné nasazení, nejsou zdroje, nejsou lidi, není čas.

***

Zase volají sestry z emergency : Problém, musíte přijít.

Ten opilec, sestra ho zná, je ze stejné vesnice, už 20 let pije první ligu, někde se opil, uklouznul a odřel se na lokti. Haleluja, přivezli ho sem ke mně, já ho zrentgenoval, ošetřil, 90 korun neměl, nevadí, prostě napíšeme, že nemá, vše jsme mu zavázali, pofoukali a dali léky na bolest.

Polévá mě horko z pomyšlení, že v USA by nebyl ošetřen. Hrozný systém. Tam bych tedy rozhodně být nechtěl. Leda že bych měl platnou pojistku a zlomenou páteř nebo rakovinu žlučových cest a potřeboval komplexní paliativní přístup, to bych tam s tou platnou pojistkou být chtěl. Teda pardon vlastně, tak ještě jednou, hrozný systém, tam bych tedy být nechtěl, umírají tam lidi na ulici.

Jenže problém je jinde. Pán chce sanitu. Jak jako sanitu…? Pán se vzteká, sakra, dovezli mě sem, nemám peníze, nemám mobil, nemám nic, jak se asi dostanu domů? Prostě mne domů odvezte sanitou!!! Příbuzní? Nemám. Kamarádi? Nemám. Známí? Nemám. Taxíkem jet nemůžete? Nemám peníze. Ani 90 káčé nezaplatil. Co jste dnes vypil? Osm piv, láhev vína a nějaký zelený. A to jste vzal kde? Koupil, ne asi. A kde jste na to vzal peníze? Nevím, ale už nemám ani floka, takže chci sanitu domů.

Mám dvě možnosti. Buď ho uložit vedle žlutého pána a zlomené páteře a z peněz veřejného pojistného systému mu zařídit hotelové služby, nebo mu z peněz všech pojištěnců zaplatit sanitu zpět. Sakra drahé taxi. A já taxi zařizovat nechci. Peníze máme na léčbu nemocných, ne na vození opilých. Chvíli se hádám se všemi, pak se mi probouzí bolest za očima a závratě, a rezignuji. Máme skvělý systém, ne jako ti zlí Američané, dostane ještě taxíka s plnou posádkou domů a já budu mít dřív klid.

Ještě pár feťáků, dvě klíšťata, a bude pondělí. Už vidím světlo na konci tunelu. Asi mám teplotu. Je mi blbě. V pondělí mám operační den. Jsem zvědavý, kolik lidí by si mi dobrovolně lehlo pod skalpel, kdyby věděli, v jakém jsem stavu.

Přichází pondělí a sestry už vědí, že na mě nemají mluvit. Jsem schopen jen skřeků a reakcí na otázky typu JO / NE. Na složitá souvětí reaguji chybovou hláškou: ERROR – restart systému. Ráno přijíždí náš exprimář, pán v letech, výborný člověk s tuhým kořínkem. Bude mu osmdesát. Ale je svěží. Se zlomenou páteří ani rakovinou mi ale pomoci neumí, je to břišní chirurg jako já.

Tak dáme zase morfin, ne?

***

Služba v pondělí ve tři odpoledne končí a je mi všechno jedno. Jsem tak přetažený, že ani spát nemohu. Jedu domů osobním autem. Žádné taxi. Kličkuju po silnici jako postřelený králík. Slyším kvičení brzd a agresivní troubení. Zase nějaký trouba. Aha, tamten trouba. Právě mu hubuje trouba, to jako já, který mu nedal přednost zprava. Když přežiju cestu domů, třeba se vyspím. Ale neraduj se, v úterý v 7 zase začíná vizita u pojištěnců.

***

Fakt u pojištěnců? Ale tohle přeci nemá s pojištěním nic společného! Jmenuje se to pojistka, ale je to prachsprostá daň!

Všichni platíme nějaký podíl z platu, bez ohledu na naše chování a bez ohledu na naše rizika. A pak všichni čerpáme naplno, protože máme zdánlivě předplaceno. Konzumují se nesmyslně nesmyslné služby, které by nikdo nikdy nepoptával, kdyby byly za tržní cenu. Lidé nemají zábrany čerpat služby ze systému na maximum a regulační poplatky neregulují vůbec nic, protože jsou levnější než krabička cigaret. Lidé bez uzardění vyhledávají nesmyslné služby, kdy se jim zachce, bez ohledu na jejich cenu, efektivitu a dostupnost. Zajdou si třikrát na rentgen, protože je zadara, nechají se léčit o půlnoci, nechají se vozit záchrankou jako taxíkem.

Celý systém tím ztrácí miliardy a je v mínusu. A politici se chtějí zase blýsknout, a tak koupí tady nesmyslného robota, který není nikde potřeba, nebo tady magnetickou rezonanci do malé vesnické

nemocnice, v níž chybí personál, který by rezonanci uměl obsluhovat a odečíst. Zdroje se nesmyslně vylijí a pak zase nalijí ještě víc nesmyslně na projekty, které nikdy nedostihnou pacienta a nikomu nepomohou. A u toho samozřejmě všudypřítomné obligatorní úplatky.

A víte, co mě na tom ničí nejvíc? Ta propaganda okolo. Všude krouží armády bezmozků a opakují naučené věty: Tržní zdravotnictví by bylo moc drahé a nedostupné pro chudé. Ježíši, proč? Pojistky umí chránit i ty nejchudší před požárem, povodní, katastrofou. Cožpak rakovina není katastrofa? Léčba stojí hodně peněz, ale měli bychom na ni. Nikdy bychom nevystříleli peníze na takové hlouposti jako klíšťata, a kdo by chtěl vyndat klíště o půlnoci namísto ráno, zaplatil by tržní cenu, klidně třeba 5000 korun. Proč by ne. Zbylo by dost na nemocné. Místo tahání klíšťat primářem o půlnoci bychom léčili rakoviny.

Jenomže říct tohle nahlas znamená být za zlořáda, který chce nechat umírat lidi na ulici, jako v těch zlých USA. Lidé jsou na to citliví. Propaganda jim zamlžila mozky. Mají svá dogmata. Raději budeme říkat, že máme nejlepší zdravotnictví na světě, jen sem tam dojde k nějakému problému. Koneckonců pacienti to takhle chtějí slyšet.

Autor textu: prim. MUDr. Martin Vavruša, ředitel privátní kliniky Xyrix, ve spolupráci s Markétou Šichtařovou